

*An Coiste um an Margadh Inmheánach agus um Chosaint an Tomhaltóra
An Cathaoirleach*

05.12.2023

Dragoş PÎSLARU

Cathaoirleach

An Coiste um Fhostaíocht agus um Ghnóthaí Sóisialta

AN BHRUISÉIL

Ábhar: Tuairim i bhfoirm litreach maidir leis an togra le haghaidh Treoir ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena mbunaítear an Cárta Míchumais Eorpach agus an Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas (COM(2023)0512 – C9-0328/2023 – 2023/0311(COD))

A Chathaoirligh, a chara,

Faoin nós imeachta dá dtagraítear thuas, iarradh ar an gCoiste um an Margadh Inmheánach agus um Chosaint an Tomhaltóra tuairim a chur faoi bhráid do choiste. Ag an gcuinniú a bhí aige an 25 Deireadh Fómhair 2023, chinn an coiste an tuairim a sheoladh i bhfoirm litreach.

Rinne an Coiste um an Margadh Inmheánach agus um Chosaint an Tomhaltóra breithniú ar an ábhar ag an gcuinniú a bhí aige an 4 Nollaig 2023 agus ghlac sé a thuairim i bhfoirm litreach ag an gcuinniú céanna¹. Chinn sé a iarraidh ar an gCoiste um Fhostaíocht agus um Ghnóthaí Sóisialta, mar an coiste atá freagrach, na moltaí seo a leanas a ionchorprú ina thuarascáil reachtach.

Is mise, le meas,

Anna CAVAZZINI

Cathaoirleach

¹ Feisirí a bhí i láthair ag an vótáil chríochnaitheach: Andrus Ansip (Leas-Chathaoirleach), Maria Grapini (Leas-Chathaoirleach), Maria-Manuel Leitão-Marques (Leas-Chathaoirleach), Pablo Arias Echeverría, Laura Ballarín Cereza, Biljana Borzan, Markus Buchheit, Maria da Graça Carvalho, Dita Charanzová, Deirdre Clune, Malte Gallée, Sandro Gozi, Eugen Jurzyca, Włodzimierz Karpiński, Morten Løkkegaard, Antonius Manders, Karen Melchior, Anne-Sophie Pelletier, Miroslav Radačovský, René Repasi, Andreas Schwab, Róza Thun und Hohenstein, Kim Van Sparrentak, Tom Vandenkendelaere, Marion Walsmann, Marco Zullo, Estrella Durá Ferrandis (de bhun Riall 209(7)), Ska Keller (de bhun Riall 209(7)).

MOLTAÍ

Iarrann an Coiste um an Margadh Inmheánach agus um Chosaint an Tomhaltóra ar an gCoiste um Fhostaíocht agus um Ghnóthaí Sóisialta, mar an coiste atá freagrach, na moltaí seo a leanas a chur san áireamh:

1. Is díol sásaimh do Choiste IMCO an togra ón gCoimisiún le haghaidh Treoir lena mbunaítear an Cárta Míchumais Eorpach agus an Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas mar thionscnamh a rabhthas ag súil leis le fada chun freagairt ar na hábhair inní atá ag saoránaigh faoi mhíchumas agus ar a n-iarrataí chun leas iomlán a bhaint as saoirse gluaiseachta agus as rochtain ar sheirbhísí san Aontas. Leagadh béim ar an tábhacht a bhaineann le saincheisteanna inrochtaineachta don Choiste sa tuarascáil féintionscnaimh uaidh le déanaí maidir leis an Lárionad ‘AccessibleEU’². Sa tuarascáil sin, mheabhraigh Coiste IMCO gur réamhchoinníoll riachtanach í an inrochtaineacht le haghaidh daoine faoi mhíchumas chun go mbeidh siad in ann leas iomlán a bhaint as cearta an duine agus as saoirsí bunúsacha. Tá sé ar cheann de phrionsabail ghinearálta an Choinbhinsiúin ar Chearta Daoine faoi Mhíchumas, atá ceangailteach ó thaobh dlí ar an Aontas agus ar a Bhallstáit.

2. Meabhraíonn Coiste IMCO freisin go bhfuil an togra bunaithe ar luachanna agus prionsabail an mhargaidh inmheánaigh. Leis an togra, comhlánaítear Treoir 2006/123 maidir le seirbhísí sa mhargadh inmheánach³. Dá bhrí sin, is iad Airteagal 53(1) agus Airteagal 62 CFAE (maidir le seirbhísí a sholáthraítear de ghnáth ar luach saothair sa mhargadh inmheánach) is bunús dlí don togra, toisc go ndeonófar leis an togra an ceart do shealbhóirí an chárta leas a bhaint as coinníollacha/cóir iomchuí, speisialaithe agus fhabhrach agus rochtain á fáil acu ar sheirbhísí ar bhonn comhionann le daoine faoi mhíchumas sa Bhallstát a mbeidh cuairt á tabhairt acu air.

3. Thairis sin, comhlánaítear leis an togra an Ionstraim Eorpach um Inrochtaineacht (Treoir (AE) 2019/882)⁴ agus an Treoir maidir le hinrochtaineacht Gréasáin (Treoir (AE) 2016/2102)⁵, arb é is aidhm dóibh deireadh a chur leis na bacainní a eascraíonn as ceanglais inrochtaineachta éagsúla sna Ballstáit agus cosc a chur orthu. Mínítear an tábhacht a bhaineann leis an Ionstraim Eorpach um Inrochtaineacht mar chúlra don togra in Aithris 8. Is éachtaí tábhachtacha de chuid Choiste IMCO ón reachtas roimhe seo na píosaí reachtaíochta sin, agus ba mhaith leis an gCoiste béim a leagan ar an mbaint atá acu i gcónaí leis an díospóireacht maidir le hinrochtaineacht, agus a thabhairt chun suntais gur réitíodh an bealach leis na héachtaí bunúsacha sin de chuid an mhargaidh inmheánaigh do ghlacadh an togra le haghaidh an Chárta Míchumais.

4. Maidir le prionsabail an mhargaidh inmheánaigh ar a bhfuil an Cárta Míchumais Eorpach agus an Cárta Páirceála Eorpach fothaithe, meabhraíonn Coiste IMCO an seasamh ón gCoimisiún, mar a leagtar amach in Aithris 22 den togra, gur cheart go n-éascófaí agus go ráthófaí go hiomlán, trí aitheantas frithpháirteach a thabhairt don Chárta Míchumais Eorpach

² 2022/2013(INI).

³ IO L 376, 27.12.2006, lch. 36.

⁴ Treoir (AE) 2019/882 i ndáil leis na ceanglais inrochtaineachta le haghaidh táirgí agus seirbhísí, IO L 150, 7.6.2019, lch. 70.

⁵ Treoir (AE) 2016/2102 maidir le hinrochtaineacht shuíomhanna gréasáin agus fheidhmchlár móibileach chomhlachtaí na hearnála poiblí.

agus don Chárta Páirceála Eorpach, gur féidir le daoine faoi mhíchumas, agus iad ag taisteal chuig Ballstát eile nó ag tabhairt cuairt ar Bhallstát eile, a gcearta chun coinníollacha speisialta agus/nó chun cóir fhabhrach a fheidhmiú agus leas a bhaint astu chun rochtain a fháil ar sheirbhísí, lena n-áirítear seirbhísí iompair do phaisinéirí, ar ghníomhaíochtaí agus ar shaoráidí, ar coinníollacha agus cóir iad a thairgeann oibreoirí príobháideacha nó údaráis phoiblí, lena n-áirítear i gcás nach soláthraítear iad ar luach saothair, chomh maith le rochtain éasca ar choinníollacha agus ar shaoráidí páirceála a choinnítear do dhaoine faoi mhíchumas, gan idirdhealú a dhéanamh de bhíthin náisiúntachta ná áite cónaithe, ar théarmaí agus coinníollacha atá comhionann leis na téarmaí agus coinníollacha dá bhforáiltear ar bhonn deimhnithe náisiúnta, cártaí míchumais nó doiciméid fhoirmiúla eile lena n-aithnítear a stádas míchumais arna n-eisiúint ag na húdaráis inniúla sa tír óstach.

5. Cuireann Coiste IMCO i bhfios go láidir freisin a thábhachtaí atá sé na modhanna is fearr a aimsiú chun faisnéis a scaipeadh i measc daoine faoi mhíchumas, ionas go mbeidh cuairteoirí ó Bhallstát amháin in ann faisnéis a fháil go héasca maidir leis na cearta agus na hoibleagáidí atá acu sa Bhallstát a bhfuil cuairt á tabhairt air. Is díol sásaimh do Choiste IMCO an tionscnamh ‘AccessibleEU’ agus creideann sé go bhféadfaí faisnéis úsáideach a áireamh ann maidir leis an gCárta Eorpach Míchumais agus an Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas.

6. Beidh an Cárta Míchumais mar bhonn chun feacht níos mó ar an éagsúlacht a mhúscailt agus chun glacadh le daoine faoi mhíchumas sa tsochaí a chur chun cinn, agus chun an ceart chun saorghluaiseachta atá ag daoine faoi mhíchumas laistigh den Aontas Eorpach a neartú ag an am céanna. Beidh an Cárta Míchumais ina chabhair go háirithe do dhaoine faoi mhíchumas dofheicthe freisin, a mbíonn bacainní breise dearcaidh rompu go minic.

7. Leis an ionstraim sin, ráthófar neamh-idirdhealú in aghaidh na ndaoine sin agus iad ag taisteal ar fud thíortha AE agus cruthófar cinnteacht agus bainfear bacainní riaracháin do dhaoine faoi mhíchumas agus d’oibreoirí príobháideacha agus poiblí seirbhísí, saoráidí agus gníomhaíochtaí araon. Chun an togra le haghaidh an Chárta Páirceála a neartú agus chun feabhsuithe nithiúla a dhéanamh do dhaoine faoi mhíchumas, ba cheart bunachar sonraí nua a chur ar bun chun daoine faoi mhíchumas a chur ar an eolas faoi na cearta éagsúla páirceála agus na rialacha éagsúla a bhaineann le spásanna páirceála do dhaoine faoi mhíchumas sna Ballstáit éagsúla agus ina réigiúin, ina gcathracha agus ina mbardasachtaí.

8. Tá bacainní suntasacha ar shaorghluaiseacht roimh dhaoine faoi mhíchumas fós agus iad ag bogadh go Ballstát eile le haghaidh oibre nó staidéir chun cónaí ann go buan. Dá bhrí sin, mholfá díolúine ó Airteagal 2(2) chun aitheantas sealadach a thabhairt do stádas míchumais an duine le haghaidh na hidirthréimhse agus é nó í ag bogadh thar lear le haghaidh oibre nó staidéir, agus le linn do dhuine a bheith ag dul faoin nós imeachta athmheasúnaithe chun go dtabharfar aitheantas do mhíchumas an duine sa Bhallstát nua. Ba cheart feidhm a bheith ag an díolúine sin freisin maidir le rannpháirtithe i gCláir Shoghluaisteachta an Aontais, amhail ERASMUS+.

9. Á mheas, chun saorghluaiseacht oibrithe faoi mhíchumas a ráthú agus chun cuimsiú daoine faoi mhíchumas sa lucht saothair a chur chun cinn, gur cheart an Cárta Míchumais Eorpach a bheith ar fáil freisin do na daoine sin faoi mhíchumas a thaistealaíonn go Ballstáit eile chun críocha a bhaineann leis an obair.

10. I gcomhréir leis an togra ón gCoimisiún, is é an t-aitheantas frithpháirteach an príomhshásra lena mbainfear amach cuspóirí an togra, ionas nach mbeidh gá le haon ghníomhaíocht bhreise ó shealbhóir an chárta. Tacaíonn Coiste IMCO go láidir leis an modh sin chun cearta daoine faoi mhíchumas a fheabhsú, lena gcuirfear a neamhspleáchas agus a rannpháirtíocht iomlán sa tsochaí chun cinn. Is bealach simplí é sin chun na cuspóirí sin a bhaint amach, atá i gcomhréir go hiomlán leis an gcur chuige a glacadh i reachtaíocht an mhargaidh inmheánaigh.

11. Ag an am céanna, is díol sásaimh do Choiste IMCO an seasamh ón gCoimisiún gur cheart, le deonú na gceart sin do dhaoine faoi mhíchumas, go gcuirfí leis an geosaint a thugtar cheana féin ar an leibhéal náisiúnta, agus gan an bonn a bhaint uaithi, chun feidhmiú cearta saorghluaiseachta daoine faoi mhíchumas a neartú. Dá bhrí sin, is díol sásaimh do Choiste IMCO an seasamh a ghlac an Coimisiún, mar a luaitear in Airteagal 2 agus in Aithris 30, nach dtagann an togra salach ar inniúlachtaí Ballstáit measúnú a dhéanamh ar stádas míchumais agus aitheantas a thabhairt dó agus coinníollacha speisialta a dheonú, amhail saor-rochtain, taraifí laghdaithe nó cóir fhabhrach do dhaoine faoi mhíchumas agus/nó don duine nó do na daoine a ghabhann leo nó a thugann cúnamh dóibh lena n-áirítear cúntóir nó cúntóirí pearsanta. Is tionscnamh comhchuibhithe íosta é an togra, sa mhéid is nach gcuireann sé cosc ar na Ballstáit aitheantas breise a dheonú do dhaoine faoi mhíchumas. Is díol sásaimh do Choiste IMCO an cur chuige sin. Mar sin féin, cuireann sé i bhfios go láidir nár cheart cur chuige an chomhchuibhithe íosta a úsáid mar bhonn cirt chun forálacha níos uailmhianáí a sheachaint agus, thairis sin, molann sé do na Ballstáit oibriú i ndlúthchomhar le chéile san earnáil sin chun ardleibhéal comhtháthaithe agus cosanta a bhaint amach do shaoránaigh uile na hEorpa atá faoi mhíchumas.

12. Is díol sásaimh do Choiste IMCO an cur chuige measctha a ghlac an Coimisiún i leith fhormáid an Chárta Míchumais agus an Chárta Páirceála Eorpaigh. Is díol sásaimh dó an ghné dhigiteach, atá i gcomhréir go hiomlán leis an gcur chuige nua-aimseartha a glacadh i reachtaíocht eile an mhargaidh inmheánaigh, amhail an Treoir maidir le hInrochtaineacht Gréasáin. Mar sin féin, mar atá i réimsí eile, tá sé tábhachtach a áirithiú go mbeidh an Cárta Míchumais agus an Cárta Páirceála Eorpach ar fáil go hiomlán agus go héasca agus go mbeidh siad sothuigte do gach úsáideoir, lena n-áirítear iad siúd nach bhfuil eolach ar theicneolaíochtaí digiteacha agus a mbaineann dúshlán leis na teicneolaíochtaí sin dóibh, chun go mbeidh tuiscint láithreach ag daoine faoi mhíchumas, ach ag daoine a thugann cúnamh dóibh nó a n-iarrtar orthu cúnamh a thabhairt dóibh freisin. Ba cheart go gcuirfí in iúl go soiléir ar an gCárta Míchumais cén cineál cúnamh a theastaíonn ón duine, sa chás is measa, agus cén míchumas atá ar an duine, sa chás is fearr. Dá bhrí sin, ba cheart faisnéis shoiléir a bheith ar an gCárta, lena n-áirítear pictagraim, lena léirítear an cineál cúnamh atá ag teastáil.

13. Dá bhrí sin, is díol sásaimh do Choiste IMCO an seasamh soiléir a ghlac an Coimisiún gur cheart cárta fisiceach, ag a bhfuil gnéithe digiteacha is féidir a léamh trí mhodhanna leictreonacha, a bheith ar fáil freisin, agus, mar a luaitear in Airteagail 6(5) agus 7(6) agus in Aithris 26, gur cheart an rogha a thabhairt don úsáideoir i gcónaí idir cárta fisiceach nó cárta digiteach, nó an dá chárta. Tá sé tábhachtach a chur i bhfáth, áfach, cé go n-áirítear Braille ar an gCárta Míchumais Eorpach, go bhfuil sé ar lár ar an gCárta Páirceála Eorpach. Ba cheart an Cárta Páirceála Eorpach fisiceach a bheith go hiomlán inrochtana, lena n-áirítear Braille a chur ar an gcárta féin. Ba cheart go mbeadh na focail Cárta Páirceála Eorpach in Braille agus úsáid á baint as toisí an chóid Marburg, rud a éascóidh sainathint an chárta ag na húsáideoirí.

14. Leagann Coiste IMCO béim ar a thábhachtaí atá sé éifeachtacht an Chárta Míchumais Eorpaigh agus an Chárta Páirceála Eorpaigh a áirithiú trí fheachtas cumarsáide cuí agus trí rannpháirtíocht na n-údarás áitiúil agus réigiúnach, lena n-áirítear seirbhísí póilínachta.

15. Cé go ráthaítear sainphribhléidí an Bhallstáit cártaí míchumais náisiúnta a thabhairt do dhaoine faoi mhíchumas, molann Coiste IMCO don Choimisiún machnamh a dhéanamh ar chártaí míchumais náisiúnta agus Eorpacha a chumasc amach anseo.

16. Ag an am céanna, aithníonn Coiste IMCO tarmligean leathan na cumhachta chuig an gCoimisiún chun formáid chaighdeánaithe an Chárta a leasú, agus creideann sé nár cheart míthuiscint a bheith ar úsáideoirí agus ar údaráis atá freagrach as an gCárta a eisiúint mar thoradh ar athruithe sa chiall sin, rud a bhainfeadh an bonn ó bhaint amach chuspóirí na Treorach.

17. Molann Coiste IMCO go gcuirfí liosta neamh-uileghabhálach de tháscairí feidhmíochta sonracha leis an gclásal a bhaineann le tuairisciú agus athbhreithniú, go sonrach, go gcuirfí táscairí tionchair agus toraidh isteach, lena n-áirítear an tionchar ar an earnáil iompair, ar údaráis phoiblí, ar institiúidí agus ar bhuiséid phoiblí agus ar an tionchar dáileacháin ar fud na mBallstát, chomh maith le táscairí atá dírithe ar aschur amháin – amhail líon na mBallstát a bhfuil an Treoir trasuite acu, líon na gCártaí Míchumais Eorpacha, agus líon na gCártaí Páirceála Eorpacha arna n-eisiúint ag na Ballstáit. Bheadh an fhaisnéis faoi chostais agus tairbhí cainníochtúla na Treorach úsáideach freisin. Is é is aidhm do na nithe sin meastóireacht níos fearr a dhéanamh ar thrasú agus ar chur i bhfeidhm na Treorach, rud a chuirfidh le próiseas cinnteoireachta níos láidre lena bhfuil níos mó faisnéise ag baint.

IARSCRÍBHINN: NA HEINTITIS NÓ NA DAOINE ÓNA bhFUAIR AN RAPÓIRTÉIR IONCHUR

Dearbhaíonn an Cathaoirleach, ina cáil mar Rapóirtéir, faoina freagracht eisiach nach bhfuair sí ionchur ó aon eintiteas ná ó aon duine atá le lua san Iarscríbhinn seo de bhun Airteagal 8 d'Iarscríbhinn I a ghabhann leis na Rialacha Nós Imeachta.